

Міністерство освіти і науки України
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра менеджменту і логістики

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА БАКАЛАВРА

**на тему: «Бізнес-планування як чинник підвищення
конкурентоспроможності підприємства»**

ШИФР КРБ. МП.1.111-03.1.15

Здобувач Юлія ЗІНЮТА

Керівник проф. Юрій МЕЛЬНИК

Керівник ст. викл. Наталя АСАУЛЕНКО

Кваліфікаційна робота допускається до захисту

Рішення кафедри від 17.07.2023 р., протокол № 15

Завідувачка

кафедри менеджменту і логістики _____ Ірина СЕДІКОВА
(підпис)

Одеса – 2023 р.

АНОТАЦІЯ

Актуальність теми полягає в тому, що бізнес-планування сприяє успішному функціонуванню та розвитку підприємства. Бізнес-планування допомагає підприємствам установити конкретні цілі, розробити стратегії та плани дій для їх досягнення. Це сприяє фокусуванню зусиль, ефективному розподілу ресурсів та виконанню завдань, що сприяє підвищенню продуктивності та конкурентоспроможності. Також є важливим інструментом для залучення інвестицій та отримання прибутку.

У першому розділі кваліфікаційної роботи «**Теоретичні аспекти бізнес-планування**» проаналізовано поняття та сутність бізнес-планування, досліджено процес бізнес-планування та його складові, наведено характеристику видів бізнес-планування, досліджено методи бізнес-планування.

У другому розділі кваліфікаційної роботи «**Бізнес-планування як інструмент ефективного управління підприємством**» проведено аналіз розвитку хлібобулочних виробів підприємств України та їх перспективи, надано загальну характеристику підприємства «Хаджибей -2005» та проаналізовано його діяльність, досліджено конкурентне середовище підприємства та проаналізовано смакові вподобання споживачів хлібобулочних виробів.

У третьому розділі кваліфікаційної роботи «**Розробка ефективного бізнес-плану для досягнення конкурентних переваг**» запропоновано бізнес-план з розширення асортименту продукції підприємства «Хаджибей-2005», наведено економічну оцінку запропонованого бізнес-плану.

Кваліфікаційна робота бакалавра містить 63 сторінки, 26 таблиць, 17 рисунків. Перелік посилань нараховує 30 найменувань.

Ключові слова: бізнес-планування, бізнес-план, конкурентоспроможність, інвестиції, хлібобулочні вироби.

SUMMARY

The relevance of the topic lies in the fact that business planning contributes to the successful functioning and development of the enterprise. Business planning helps businesses set specific goals, develop strategies and action plans to achieve them. This helps focus efforts, allocate resources efficiently, and accomplish tasks, which contributes to increased productivity and competitiveness. It is also an important tool for attracting investment and making a profit.

In the first chapter of the qualification paper "**Theoretical aspects of business planning**" the concept and essence of business planning is analyzed, the process of business planning and its components are studied, the characteristics of types of business planning are given, and the methods of business planning are studied.

In the second section of the qualification paper "**Business planning as a tool for effective management of the enterprise**" the analysis of the development of bakery products of Ukrainian enterprises and their prospects was carried out, the general characteristics of the enterprise "Khadzhibey-2005" were given and its activities were analyzed, the competitive environment of the enterprise was studied and the taste preferences of bakery consumers were analyzed products

In the third section of the qualification work "**Development of an effective business plan to achieve competitive advantages**", a business plan for expanding the range of products of the enterprise "Hadzhibey-2005" is proposed, an economic assessment of the proposed business plan is given.

The bachelor's thesis contains 63 pages, 26 tables, 17 figures. The list of links includes 30 names.

Key words: business planning, business plan, competitiveness, investments, bakery products.

ЗМІСТ	СТОР
ВСТУП	7
РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ БІЗНЕС-ПЛАНУВАННЯ	9
1.1. Сутність бізнес-планування: поняття та види	9
1.2. Методологія бізнес-планування	18
Висновки до розділу 1	25
РОЗДІЛ 2 БІЗНЕС-ПЛАНУВАННЯ ЯК ІНСТРУМЕНТ	26
ЕФЕКТИВНОГО УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ	
2.1. Аналіз та перспективи розвитку хлібобулочних підприємств України	26
2.2. Загальна характеристика та аналіз діяльності підприємства «Хаджибей-2005»	35
2.3. Аналіз конкурентного середовища підприємства «Хаджибей-2005» та аналіз смакових вподобань споживачів	42
Висновки до розділу 2	50
РОЗДІЛ 3 РОЗРОБКА ЕФЕКТИВНОГО БІЗНЕС-ПЛАНУ ДЛЯ	51
ДОСЯГНЕННЯ КОНКУРЕНТНИХ ПЕРЕВАГ	
3.1. Окремі розділ бізнес-плану	51
3.2. Фінансова та економічна оцінка впровадження бізнес-ідеї	58
Висновки до розділу 3	59
ВИСНОВКИ	60
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	62

ВСТУП

Актуальність теми полягає в тому, що бізнес-планування дозволяє підприємствам аналізувати та прогнозувати зміни, а також приймати вчасні рішення щодо адаптації до нових умов. Розробляти конкурентні стратегії та знаходити нові можливості для зростання. Бізнес-план є необхідним інструментом для залучення інвестицій. Інвестори та кредитори оцінюють потенціал підприємства на основі бізнес-плану, його стратегій та фінансових показників. Якісно розроблений бізнес-план збільшує шанси на отримання фінансування для розвитку підприємства.

Мета дослідження. Метою даної роботи є розробка ефективного бізнес-плану для підвищення конкурентних переваг підприємства.

Завдання дослідження:

- розкрити поняття та сутність понять бізнес-планування;
- проаналізувати види бізнес-планування та навести їх характеристику;
- дослідити процес бізнес-планування;
- проаналізувати та навести характеристику методів прийняття управлінських рішень в управлінні підприємством;
- навести загальну характеристику та проаналізувати діяльність підприємства;
- розробити бізнес-план з розширення асортименту продукції.

Об'єктом дослідження є процес бізнес-планування.

Предметом дослідження є теоретичні та практичні положення щодо бізнес-планування.

Методи дослідження. В ході дослідження було використано такі методи: метод спостереження, графічно-аналітичний підхід, економіко-математичні моделі, експертні оцінки, методи теоретичного узагальнення та практичного порівняння, а також метод аналізу та синтезу.

Інформаційно-нормативну базу. Емпіричною базою дослідження послужили нормативно-правові документи, публікації офіційних і наукових видань, фінансово-економічна інформація діяльності аналізованого підприємства, звітно-статистичні дані підприємства.

Практичне значення одержаних результатів. Практична значимість дослідження полягає в тому, що отримані результати можуть бути використані в діяльності підприємства для підвищення конкурентних переваг та залучення нових споживачів.

ВИСНОВКИ

Бізнес-планування є необхідним елементом успіху підприємства, оскільки допомагає розробити стратегію та конкретні кроки для досягнення поставлених цілей. Відповідно до змінюючихся умов ринку та бізнес-середовища, бізнес-планування дозволяє підприємствам прогнозувати, адаптуватися та використовувати можливості для зростання та розвитку. При цьому важливо застосовувати різноманітні інструменти та методи бізнес-планування для забезпечення комплексного аналізу, оцінки ризиків та прийняття обґрунтованих рішень. Бізнес-планування створює основу для ефективного управління ресурсами, залучення інвестицій та досягнення конкурентної переваги.

Отже, бізнес-планування є необхідним фактором для підвищення конкурентоспроможності підприємства та його успішного функціонування на ринку.

В теоретичному розділі кваліфікаційної роботи досліджено сутність бізнес-планування та його основні види, проаналізовано процес бізнес-планування, визначено складові бізнес-плану. Досліджено методи та методології бізнес-планування і надано характеристику.

В аналітичному розділі проведено аналіз ринку хліба та хлібобулочних виробів, який показав зменшення споживання хліба порівняно з попередніми роками. Крім того, проведена оцінка діяльності підприємства "Хаджибей - 2005" та аналіз зовнішнього та внутрішнього середовища, наведена характеристика основних конкурентів підприємства. З метою виявлення вподобань споживачів було проведено опитування, яке підтвердило стабільний попит та необхідність широкого асортименту хліба та хлібобулочних виробів.

В розрахунковому розділі кваліфікаційної роботи розроблено бізнес-план з виробництва безглютенового хліба підприємством «Хаджибей - 2005» та проведено економічну оцінку бізнес-ідеї.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Сакс Е. І. Впровадження бізнес планування на підприємствах харчової промисловості як напрям підвищення їх ефективності / Е. І. Сакс. // Ефективна економіка. – 2015. – С. 34-39.
2. Козловський В. О., Лисько О. Й. Бізнес-планування. Навчальний посібник. Видання 2-е, доповн. та переробл.- УНІВЕРСУМ – Вінниця, 2008. - 241 с.
3. Покропивний С. Ф., Соболев С. М., Швиданенко Г. О., Шапринська Л. М. Бізнес-план: технологія розробки та обтунтування: Навч.-метод. посібник для самот. вивч. дисц. - К: КНЕУ, 2001. - 160 с.
4. Гунько, О., & Дейнега, І. (2020). ТЕОРЕТИКО-ПРИКЛАДНІ АСПЕКТИ БІЗНЕС-ПЛАНУВАННЯ. *ЛОГОΣ. ОНЛАЙН.* <https://doi.org/10.36074/2663-4139.16.02>.
5. Жуков В. В. Сутність та особливості формування процесу бізнес-планування / В. В. Жуков // *Причорноморські економічні студії.* - 2018. - Вип. 26(1). - С. 149-153.
6. Дикань В. Л., Павліченко В. М., Полякова О. М. Бізнес-планування: Конспект лекцій. Харків: УкрДУЗТ, 2021. 68 с.
7. Гнип Д. В., Хринюк О. С. Бізнес-планування як метод підвищення конкурентоспроможності підприємства. *Сучасні проблеми економіки і підприємництва.* 2019. № 24. С. 135 – 144.
8. Колісник-Гуменюк Ю., Гурська І., Скурський Д. Бізнес-планування діяльності підприємств як передумова їх стратегічного розвитку. Сучасні тенденції розвитку освіти й науки : проблеми та перспективи: зб. наук. праць / [гол.ред. Ю.І. Колісник-Гуменюк]. Київ – Львів – Бережани – Ломза, 2022. Вип. 11. 221 с.
9. Діденко Є. О. Бізнес-планування та його роль у стратегічному управлінні підприємством / Є. О. Діденко, Б. С. Нячур // *Економіка та держава.* - 2016. - № 12. - С. 78-81.

10. Кваша О.С. Особливості бізнес-планування в організації. 2014. С. 81–85.
11. Чукаєв В.О., Миронов Ю.Б. Бізнес-планування: методологічні аспекти. URL: <https://kerivnyk.info/2016/02/chukaev.html>.
12. Кваша О.С., Фоміна В.В. Бізнес-планування у діяльності організації: європейські стандарти, основні методологічні підходи та базові процедури. *Економіка та суспільство*. 2017. № 12. С. 268-275.
13. Капітула, Т. Сучасні тенденції та перспективи розвитку ринку хліба й хлібобулочних виробів в Україні [Текст] / Тетяна Капітула // Актуальні проблеми економіки, підприємництва та управління на сучасному етапі : матеріали доп. VI наук.-практ. конф. студ. та молод. вчених з міжнар. участю [Тернопіль, 28 жовт. 2021 р.] / редкол. :Л. Р. Галько, В. Т. Дудар, С. П. Крамарчук [та ін.] ; відп. за вип. В. М. Островерхов. – Тернопіль : ЗУНУ, 2021. – С. 81-84.
14. Стаття Дослідження ринку пшеничного хліба та прісних борошняних виробів України. 2019 – 2020 рр. URL: <https://pro-consulting.ua/ua/issledovanie-rynka/issledovanie-rynka-pshenichnogo-hleba-i-presnyh-muchnyh-izdelij-ukrainy-2019-2020-gg>.
15. Кондіус І. С. Тенденції розвитку хлібопекарської галузі в Україні / І. С. Кондіус, Ю. Л. Радчук // *Економічний форум*. - 2019. - № 2. - С. 47-56.
16. Стаття Попит на традиційні хлібобулочні вироби знижується. URL: <https://harch.tech/2022/11/03/popyt-na-tradycijni-hlibobulochni-vyroby-znyzhuetsa/>.
17. Кійко В., Мельник О., Гавриленко О. Ринкові дослідження. *Товари і ринки*. – 2023. – № 1 (45).
18. Новойтенко І. В., Малиновський В. В. Стан та основні тренди розвитку хлібопекарської промисловості України. *Ефективна економіка*. 2020. № 11.
19. Ліщинська В. В. Аналіз конкурентного середовища хлібопекарської промисловості України. *Ефективна економіка*. 2018. № 4.

20. Соколова Н. Ю. Аналіз проблем хлібопекарської галузі, стан ринку та актуальні шляхи розширення асортименту / Н. Ю. Соколова, О. М. Котузаки, Л. Г. Пожиткова // *Зернові продукти і комбікорми*. - 2018. - Т. 18, № 3. - С. 20-24.

21. Струніна Л. В. Структурні особливості розвитку інноваційної активності українських підприємств [Електронний ресурс] / Л. В. Струніна, В. В. Струнін // Наукові праці Національного університету харчових технологій. - 2014. - Т. 20, № 3. - С. 76-84.

22. Капітула, Т. Сучасні тенденції та перспективи розвитку ринку хліба й хлібобулочних виробів в Україні [Текст] / Тетяна Капітула // Актуальні проблеми економіки, підприємництва та управління на сучасному етапі : матеріали доп. VI наук.-практ. конф. студ. та молод. вчених з міжнар. участю [Тернопіль, 28 жовт. 2021 р.] / редкол. :Л. Р. Галько, В. Т. Дудар, С. П. Крамарчук [та ін.] ; відп. за вип. В. М. Островерхов. – Тернопіль : ЗУНУ, 2021. – С. 81-84.

23. Коваленко Л.А. Оцінка фінансової діяльності хлібобулочних підприємств одеського регіону. *Вісник соціально-економічних досліджень*. 2011 Випуск 3 (43).

24. Офіційний сайт - Сім'я пекарень Здобушка. URL: <https://zdobushka.com>.

25. Офіційний сайт - Пекарня «Булочна». URL: <https://bulochnaya.com.ua>.

26. Офіційний сайт - Сільський хліб. URL: <https://hleb.com.ua/#about>.

27. Офіційний сайт - Булочна Крендель. URL: <https://krendel.od.ua/shop/>.

28. Офіційний сайт - Пекарня Ремісничий Хліб. URL: <https://www.instagram.com/bakery.od/>.

29. Офіційний сайт - Пекарня ремісничого хліба Parsh URL: <https://parsh.hleb.od.ua>.

30. Нова технологія виробництва хлібобулочних виробів, що не містять глютен // *Food Technologies & Equipment*. – 2008. – № 7. - С.9.

